Gemeente Renkum

Raadsvoorstel

Verantwoordelijk team
Interne Dienstverlening

Zaaknummer
2026-005165

Datum
13 oktober 2026

Portefeuillehouder
E.L. (Eveline) Vink

Raad d.d.
11-11-2026

Onderwerp
Begroting 2027

Beslispunten

Vaststellen van de Begroting 2027.

Samenvatting

Met het vaststellen van de Begroting 2027 worden de beleidsvoornemens en financiële kaders voor het komende jaar bepaald. De begroting is sluitend en voldoet aan wettelijke eisen. Het weerstandsvermogen is deels op orde; incidentele risico's zijn afgedekt, maar structurele risico's vragen aandacht. De Vrije algemene reserve blijft boven het minimum van € 4 miljoen. Bij niet-tijdige of niet-sluitende vaststelling kan de provincie preventief toezicht instellen.
Na goedkeuring kan het college het beleid uitvoeren. De raad wordt via rapportages geïnformeerd over de voortgang. Juridisch krijgt het college bevoegdheid om namens de gemeente te handelen binnen de vastgestelde kaders.

Aanleiding

Op grond van artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks de raad een begroting aan. Door vaststelling van de begroting stelt de raad middelen beschikbaar voor alle daarin opgenomen taken en activiteiten. De regels voor de inhoud van de begroting zijn nader vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Inhoud

Het vaststellen van de begroting betekent dat we uw raad vragen om:

a. Vaststelling van de in 2027 te realiseren beleidsvoornemens inclusief de daarbij behorende baten en lasten;
b. Vaststelling van de dekkingsvoorstellen.

In de bijlage van de Begroting 2027 is een leeswijzer te vinden. Hierin wordt kort worden ingaan op de achtergronden en komt de opbouw aan de orde.

Kader

Op grond van artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks de raad een begroting aan. Door vaststelling van de begroting stelt uw raad middelen beschikbaar voor alle daarin opgenomen taken en activiteiten. De regels voor de inhoud van de begroting zijn nader vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Argumenten

Ad 1a. Vaststelling van de in 2027 te realiseren beleidsvoornemens inclusief de daarbij behorende baten en lasten

Door vaststelling heeft uw raad de mogelijkheid kaders vast te stellen voor het te voeren beleid voor het komende jaar. In de begroting is per programma aangegeven wat u wilt bereiken, wat u daarvoor in 2027 wilt gaan doen en wat dit gaat kosten. Het gaat daarbij om reguliere activiteiten die we jaarlijks uitvoeren, maar ook om activiteiten die we specifiek voor 2027 oppakken. Dit zijn de ontwikkelingen die we eerder hebben benoemd in de Perspectiefnota en de doorbraakdossiers uit het coalitieakkoord. Dit betreft de structurele invulling van de spreidingswet, het Klooster in Renkum, de Talsmalaan, Herontwikkeling van Generaal Urquhartlaan 4 (Gemeentehuis(gebied)), Herontwikkeling van het Wilhelminasportpark, Renkum zelfstandig georganiseerd, het nieuwe gemeentehuis en de Concertzaal.

De nieuwe ontwikkelingen waarvoor extra budget benodigd is, vindt u, samengevat, terug in het onderdeel ‘ontwikkelingen’.

Daarnaast staan in de paragrafen de beleidslijnen geformuleerd die doorwerken in meerdere programma’s. Hierdoor ontstaat een dwarsdoorsnede van de begroting.

In de financiële begroting worden de financiële achtergronden van het in de programma’s voorgestelde beleid verder uitgewerkt. Door vaststelling van de begroting geeft de raad u de opdracht de in de begroting opgenomen activiteiten binnen het geschetste financiële kader uit te voeren.

Ad. 2 Vaststelling van de dekkingsvoorstellen

Voor een deel van de nieuwe ontwikkelingen is dekking gevonden. Deze vindt u, samengevat, terug in het onderdeel ‘dekkingsvoorstellen’.

Alternatieven

Het niet (tijdig) vaststellen van een sluitende Begroting 2027 zal ertoe leiden dat de provinciale toezichthouder zal besluiten de gemeente onder preventief financieel toezicht te plaatsen.

Preventief toezicht

Gemeente Renkum moet ervoor zorgen dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. De provincie houdt toezicht op de financiën. Regulier houden zij “repressief toezicht”.

Repressief toezicht betekent dat de begroting direct uitgevoerd kan worden. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet (w.o. begroting 2027 niet structureel en reëel in evenwicht en/of niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2030) van de

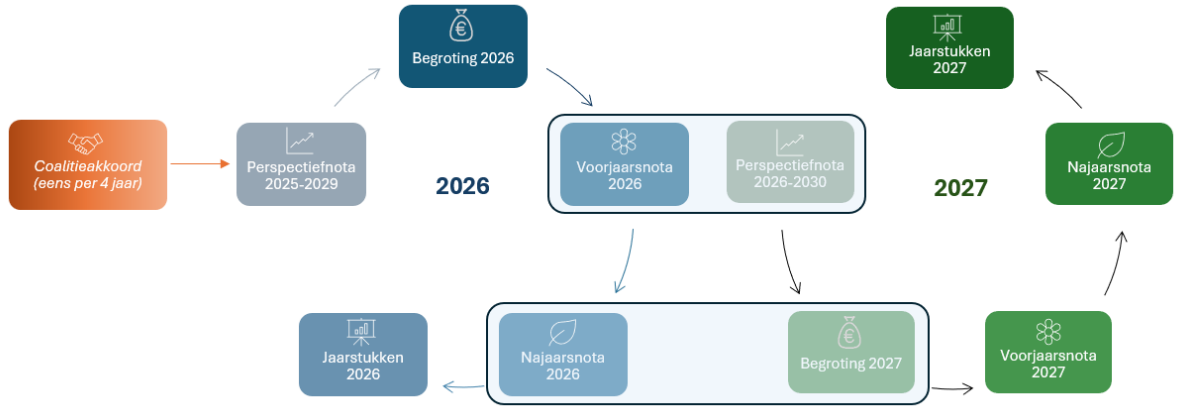
meerjarenraming herstelt) of niet tijdig wordt ingediend bij de provincie, is er sprake van "preventief toezicht". Preventief toezicht betekent dat de provincie de begroting en de daaropvolgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat deze uitgevoerd kan worden.

Aanpak/Uitvoering

In de begroting is rekening gehouden met de door de raad vastgestelde Voorjaarsnota 2026 en de uitkomsten van de Najaarsnota 2026. Het beleidsmatig kader voor de Begroting 2027 is bepaald bij de behandeling van de Perspectiefnota 2026-2030.

Na goedkeuring van de begroting door de raad kan intern opdracht worden verstrekt om de realisatie van het voorgestelde beleid ter hand te nemen. Over de voortgang wordt de raad geïnformeerd middels de tussentijdse rapportages.

In het volgende plaatje is te zien hoe de begrotingscyclus eruitziet.

P&C-cyclus	Opgesteld in 2026	Nog op te stellen in 2027
2026	→ Najaarsnota 2026 (raad november)	→ Jaarstukken 2026 (raad juni 2027)
2027	→ Perspectiefnota 2026-2030 (raad sept.) + Begroting 2027 (raad november)	→ Voorjaarsnota 2027 (raad juni) + Najaarsnota 2027 (raad november)

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

De goedgekeurde begroting moet voor 15 november 2026 worden toegezonden aan onze toezichthouder, de Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland.

Financiële consequenties

Uitkomst begroting

De begroting laat samengevat het volgende beeld zien:

Omschrijving	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Primitieve begroting	1.007	923	1.077	-86
Voorjaarsnota 2026	-209	-226	-357	-300
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	797	697	719	-386
Najaarsnota				
Bijstelling met resultaat	578	-223	305	634
MIP Activa	327	253	-115	-144
Meerjarenbegroting na najaarsnota	**1.702**	**727**	**910**	**104**
Ontwikkelingen	-1.173	-907	-861	-1.207
Dekkingsvoorstellen	564	609	501	501
Meerjarenbegroting	**1.094**	**428**	**550**	**-601**

Voor een specificatie van de ontwikkelingen en de dekkingsvoorstellen verwijzen we u naar de begroting.

Vrije algemene reserve
In de Financiële verordening is bepaald dat voor de Vrije algemene reserve een minimumniveau geldt van € 4.000.000. Op het moment dat de Vrije algemene reserve onder dit minimum zakt, doet het college voorstellen om binnen een periode van maximaal 4 jaar de reserve terug te brengen op het minimumniveau. Op basis van de Najaarsnota 2026 en de Begroting 2027 is het verwachte verloop van de Vrije algemene reserve als volgt:

bedragen in €	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**	**Begroot 2028**	**Begroot 2029**	**Begroot 2030**
Stand per 1 jan.	**6.477**	**9.953**	**8.405**	**7.819**	**6.925**
Resultaat jaarrekening 2025	5.111				
Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (overloopposten)	-60				
Resultaatbestemming jaarrekening 2025	-320	-270			
Amendementen begroting 2026	-851	-11	-11		
Noodsteunpunten PPN	-45				
PPN 2025: Impulsen	-640	-137			
PPN 2026: motie Renkum Verbindt!		-150			
Afboeking taakstelling bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimale grondopbrengsten	-50	-245	-575	-894	
Correctie te veel geïnde OZB voor niet woningen		-403			
Dekking neutrale wijzigingen VJN/ NJN	332	-332			
Totaal mutaties	***3.476***	***-1.548***	***-586***	***-894***	***0***
Stand per 31 dec.	**9.953**	**8.405**	**7.819**	**6.925**	**6.925**

Conclusie is dat de Vrije algemene reserve op dit moment toereikend is.

In 2027 zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden over Renkum Zelfstandig Georganiseerd. Ten tijde van het opstellen van de Begroting 2027 is de voorbereiding daarvan al gestart, besluitvorming is beoogd in het voorjaar van 2027. Op dit moment gaan wij uit van budgetneutrale effecten voor onze begroting. Daarmee maken wij manifest dat Renkum Zelfstandig Georganiseerd zeker geen bezuinigingsoperatie is, maar bestaat uit richtinggevende keuzen waarmee we focus aanbrengen en onze organisatie richting meegeven om structureel invulling te geven aan de knelpunten die al in 2020 zijn gesignaleerd (bestuurskracht). Incidentele lasten zijn echter niet uitgesloten – denk hierbij aan eventuele frictie- of opstartkosten. Ook is het bijvoorbeeld denkbaar dat kosten worden afgebouwd maar dat dat niet in één jaar mogelijk is.

Weerstandsvermogen
Het statisch weerstandsvermogen voldoet ruim aan de norm. Dit betekent dat we voldoende ruimte hebben om incidentele risico's op te vangen.
Het dynamisch weerstandsvermogen voldoet niet aan de norm. Er is geen structurele weerstandscapaciteit. Structurele risico's kunnen alleen worden opgevangen met het positieve begrotingssaldo. Wanneer zich een structureel risico voordoet dat groter is dan de begrotingsruimte, zal dit tot gevolg hebben dat er nieuwe bezuinigingen nodig zijn. Vanzelfsprekend blijven we waar mogelijk sturen op het voorkomen van risico's.

Financiële positie
Vooralsnog blijft de financiële positie in de komende jaren solide. De meerjarenbegroting voor 2027 tot en met 2029 is structureel sluitend. Voor 2030 en verder is de begroting niet sluitend.

Bij de Begroting 2026 hebben we de raad op de hoogte gebracht dat met ingang van 2030 de begroting niet meer sluitend was. Samengevat is dit voor een groot deel het gevolg van de effecten van de vermindering van inkomsten uit het Gemeentefonds (w.o. de incidentele taakstelling 'bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimale grondopbrengsten' die maar tot en met 2029 begroot was) en de actualisatie van het Integraal huisvestingsplan (IHP) (waarin o.a. de investering voor de Marlijn/ Mariënborn is toegevoegd).

De provincie kijkt in haar beoordeling van de begroting of de Begroting 2027 structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten. Voor 2027 tot en met 2029 is de begroting structureel sluitend. Met ingang van 2030 is deze niet meer sluitend. Wanneer de financiële situatie op termijn niet verbetert, zijn maatregelen nodig. Om duurzaam zelfstandig te kunnen blijven, sturen we continue op een meerjarig sluitende en financieel gezonde begroting.

Het voordelig saldo tot en met 2029 betreft een marge van zo'n 0,3% tot 0,8% van het begrotingstotaal. We rekenen ons hiermee nog niet rijk. Er komen nog veel uitdagingen op ons af en er zijn de nodige onzekerheden. Zo bewegen onze inkomsten uit bijvoorbeeld het gemeentefonds mogelijk niet mee met wat we moeten doen en fluctueren ze nogal eens, zorgen open-einde regelingen voor onzekere uitgaven (w.o. de taskforce Jeugd/ Wmo en bijstandsuitkeringen) en zijn er nog een aantal bezuinigingen nog niet geheel ingevuld, w.o. Hervormingsagenda Jeugd.

Juridische consequenties

Door middel van vaststelling van de begroting autoriseert de raad het college tot uitvoering van het beleid binnen de in deze stukken genoemde kaders. Dit betekent dat het college conform artikel 160, eerste lid, onder e, van de Gemeentewet bevoegd is 'tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten en deze te verrichten'.

Daarbij geldt echter wel de informatieplicht uit het vierde lid van artikel 169 van de Gemeentewet. Hierin staat vermeld dat het college de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van deze bevoegdheden geeft indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt u geen besluit dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen ter zake ter kennis van het college heeft kunnen brengen.

Samenhang met andere beleidsvelden

Alle producten (beleidsvelden) komen, wanneer nodig, terug in de najaarsnota.

Werelddoelen

Zie begroting.

Bijlagen

1 bijlage: concept Begroting 2027